

ÍNDEX

Introducció	13
PART I. EL CONJUNT RETAULÍSTIC BARROC	19 / 199
I.1 La catedral i els retaules	20
I.2 Els artífexs dels retaules	38
2.1 Marc social i professional	39
• El gremi dels fusters	42
• El gremi dels pintors	42
• La formació	43
• Les condicions socials	46
• El taller	47
2.2 L'encàrrec, el contracte i la construcció del retaule	62
• Clientela i finançament	62
• El contracte notarial	63
• La traça	71
• Construcció i assentament	73
• Lliurament i reconeixement de l'obra	76
2.3 Els autors	77
• Escultors	77
• Pintors	86
I.3 Els retaules i els seus elements	89
3.1 El retaule barroc	89
3.2 Els elements arquitectònic	91
• L'estructura	91
• La forma i composició	94
El basament	94
El banc	96
El cos principal	98
L'àtic	104
• Els suports	107
La columna	108
L'entaulament	117
• Els materials i les tècniques constructives	120
3.3 Els elements ornamentals	136
• Tipologies d'ornaments	137
Formes naturals	137
Formes artificials	151

Formes geomètriques	154
3.4 Els elements iconogràfics	156
• Temes iconogràfics	156
Temàtica hagiogràfica	156
Temàtica mariana	157
Els àngels	157
• Iconografia dels retaules	158
Retaules hagiogràfics	158
Retaules marians	183
Representacions d'àngels	193

Part II. LES COLRADURES ALS SEGLES DEL BARROC A TRAVÉS DELS TRACTATS PICTÒRICS

202 / 368

II.1 El terme colradura

203

II.2 Receptaris dels segles XVII i XVIII

205

2.1 Tractats i autors

205

2.2 Les receptes

214 / 265

- Fitxes tècniques: vernís blanc
- Fitxes tècniques: vernís groc
- Fitxes tècniques: vernís vermell
- Fitxes tècniques: vernís verd
- Fitxes tècniques: vernís blau
- Fitxes tècniques: vernís porpra
- Fitxes tècniques: vernís fosc
- Fitxes tècniques: vernís negre

II.3 Anàlisi del conjunt de receptes

266

3.1 Els colors

266

3.2 Els components dels vernissos colorats

268

- Els components líquids
- Oli de llinosa
- Oli d'espígol
- Oli de trementina
- Esperit de vi
- Els components sòlids: resines
- Goma laca
- Sandàraca
- Màstic
- Trementina
- Ambre groc
- Benjuí
- Copal
- Pròpolis
- Goma tacamahaca
- Goma aràbiga

• Els components sòlids: matèries colorants	297
Matèries colorants blanques	298
Blanc de plom	298
Esmalt blanc	298
Matèries colorants grogues	299
Àloe	299
Safrà	303
Goma guta	304
Litargiri d'or	306
Cúrcuma	306
Bixa	308
Lliri blanc	309
Groc d'espina cervina – <i>Stil de grain</i>	310
Galda	312
Groc de plom i estany	314
Matèries colorants vermelles	316
Sang de drago	316
Cinabri	318
Cotxinilla	319
Quermes	325
Laca fina	327
Mini	330
Matèries colorants verdes	331
Verd de coure	331
Verd iris	334
Matèries colorants blaves	336
Tornassol	336
Blau de Prússia	339
Indi	341
Pastel	344
Ultramar	347
Blau de cendres	348
Blau esmalt	349
Matèries colorants brunes	350
Betum judaic	350
Campetx	352
Noguerina	353
Terra d'ombra	354
Matèries colorants negres	356
Negre fum	356
Vidriol	357
Tinta negra	358
Negre vori	360
3.3 Tipologies de fórmules	360
3.4 Terminologies dels autors	366

Part III. LES COLRADURES DEL CONJUNT RETAULÍSTIC BARROC 371 / 568

III.1 La policromia dels retaules. Or i color 372

1.1 El procés de policromat 372

- Aparellar 373
- Embolar 380
- Daurar 387
- L'or dels retaules 390

1.2 Tècniques de policromia 392

- Gravats dels fulls metàl·lics 392
 - Relleus sota el full 392
 - Relleus sobre el full 395
- Estofat 400
 - Esgrafiat 402
 - Repertori decoratiu 408
- Marbrejat 419

1.3 Colors i modelat cromàtic 423

III.2 Les colradures dels retaules. Llum i transparència 442

2.1 Classificació de les colradures 443

- Elements colrats 443

2.2 Materials de les colradures 459

- Anàlisi de les colradures 465
- Interpretació dels resultats 539

2.3 Alteracions i envelliment de les colradures 560

Visió general dels resultats obtinguts 570

Conclusions 577

Bibliografia 579

Acrònims 589